

personell og andre. Alt er stemmetolket, slik at den også er nyttig for personer uten tegnspråkkompetanse.

Det er seks kapitler. Etter innledningen følger kapitler om depresjon, angst, psykose, personlighetsforstyrrelser og til slutt et kapittel om bruk av tolk. Hvorfor er denne DVD-en på tegnspråk viktig? Først og fremst pga. språket. Døve har norsk som andrespråk, og ikke alle døve kan tilegne seg skriftlig informasjon. Dette medfører at døve har mindre tilgang til informasjon om psykisk helse enn hørende. Norsk tegnspråk er et visuelt-gestuet språk som døve behersker. Informasjon på dette språket gir døve tilgang til kunnskap på lik linje med hørende.

To tegnspråkmodeller brukes gjennom hele DVD-en. Begge to har et tydelig og klart tegnspråk som er lett å avlese, og det er tydelig at prosjektgruppen har arbeidet grundig med den språklige formen. Som supplement er det utarbeidet en tegnspråkkordliste knyttet til området psykisk helse. Det foreligger ingen omfattende ordbok for norsk tegnspråk, og derfor er denne ordlisten et svært nyttig supplement. Den finnes på nettsiden til Conrad Svendsen Senter (CSS): www.conradsvendsen.no

Forfatterne har hatt en intensjon om at også andre enn døve skal kunne bruke verket. Undertegnede mener den er best egnet som informasjon om psykisk helse til primærmålgruppen og for helsepersonell som arbeider direkte med døve. Den er mindre egnet som informasjon til helsepersonell uten erfaring fra arbeid med døve. Kapitlet om bruk av tolk er likevel det best egnede og informative og kan med fordel brukes isolert som opplæring av helsepersonell, f.eks. ved at en døv viser det til sin fastlege. Gå gjerne gjennom kapitlet sammen. Siden denne biten om tolk varer i 35 minutter, er det nødvendig å sette av god tid. De andre kapitlene er for lange og omfattende til at de kan brukes i en konsultasjon, og de inneholder mye basal informasjon som helsepersonell allerede har kunnskap om. Strammere redigering hadde økt DVD-ens bruksområde.

Litteraturlisten viser til sentral norsk litteratur om kognitiv terapi, og informasjonen er i stor grad basert på kognitive prinsipper og på opplysningsheftene fra Rådet for psykisk helse og Psykiatrisk opplysning. Informasjonen som videreformidles, er tidsriktig og god.

Samlet er dette en viktig DVD for å spre kunnskap til døve, og det er gjort et flott stykke arbeid. Jeg har brukt den sammen med pasienter, og det har fungert godt. Blant annet har jeg brukt eksempler fra videoen og ordlisten for å utvikle mitt ordforråd. Så takk for et godt produkt som herved anbefales. Se og lær!

Hege Saltnes

Nasjonalt senter for hørsel og psykisk helse
Aker universitetssykehus

Nyttig om legemidler

Hauge MS, Thomassen PT.

Legemidler og juss

Kvalitet, sikkerhet og effekt av legemidler.
332 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2008.
Pris NOK 428
ISBN 978-82-450-0351-2

Det er første gang dette emnet er blitt gjort til gjenstand for en lærebok. Målgruppen vil være alle som har interesse for legemidler og som arbeider med legemidler. Denne beskrivelsen blir så bred fordi boken

omfatter et meget stort spekter og derfor vil være til stor nytte for mange. Den bør bli pensum for farmasistudentene og for dem som utdanner seg i farmakologi og klinisk farmakologi. Ansatte i farmasøytisk industri og i helseforvaltningen vil finne svar på mange problemstillinger.

Forfatterne er henholdsvis farmasøyt og jurist, og de har begge langvarig og bred erfaring fra industri, akademien og forvaltningen.

Boken er veldig bra oppbygd og redigert. Som eksempel er innholdsfortegnelsen på hele 13 sider, og den alene kan tjene som en fin oversikt over feltet.

De skjematisk fremstillingene er til dels av god kvalitet, og selv de mer kompliserte prosedyrene har forfatterne kommet noenlunde greit ut av i sitt forsøk på å gjøre stoffet tilgjengelig.

Hovedpreget er grundighet, men det har ikke gått på bekostning av lesbarhet. Noen områder kunne det ha vært brukt noen flere sider på. Jeg tenker spesielt på avsnittet om god klinisk praksis. Her kunne man ha forklart litt mer om industriens prosedyrer og konsekvenser dette har for hindring av forskningsfusjon i industriens legemiddelstudier.

Det andre feltet som er litt stemoderlig behandlet, er reklame for legemidler. Her mangler en del elementer som særlig de siste årene har vært med på å fjerne mye av det som legemiddelindustrien tidligere er blitt kritisert for. Dette er også to eksempler som belyser at den rene juskomponenten har fått størst vekt. De mer kvalitative konsekvensene av nye juridiske og samfunnsmessige krav er i mindre grad omtalt.

EU-lovverket og prosessene i European Medicines Agency (EMA) er viet stor og nødvendig plass. Dette er bra, for det er nok bærebjelken i rettsgrunnlaget for dette området.

Alle som leser denne boken, må sitte igjen med overbevisningen om at dette området er dekket av et omfattende lov-

og regelverk. Derfor burde en annen gruppe lesere også være aktuelle: de mange journalister, helsepersonell og andre som interesserer seg for legemidler, men som til tider uttrykker et noe unyansert og lite kvalifisert syn på legemiddelspørsmål.

Andre nye bøker som omfatter nært beslektede områder er: *Pharmaceutical medicine, biotechnology and European law* (1), *Norsk biobankrett* (2) og *Helseforskningsrett* (3).

Olav Flaten

GlaxoSmithKline AS
Oslo

Litteratur

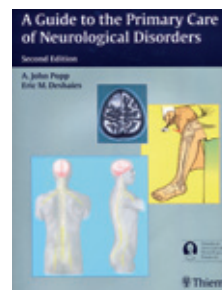
- Goldberg R, Lonbay J, red. *Pharmaceutical medicine, biotechnology and European law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- Halvorsen M. *Norsk biobankrett*. Rettslig regulering av human biologisk materiale. Bergen: Fagbokforlaget, 2006.
- Simonsen S, Nylenna M. *Helseforskningsrett*. Oslo: Gyldendal, 2005.

Middelmådig neurologibok

Popp AJ, Deshaies EM.

A guide to the primary care of neurological disorders

2. utg. 443 s, tab, ill. New York, NY: Thieme, 2008. Pris EUR 65
ISBN 978-3-13-135122-7

Dette er en lærebok i neurologi og nevrokirurgi for allmennpraktikere. Målsetningen er å gi en kortfattet og praktisk nyttig oversikt over sykdommer i nervesystemet. 33 kapitler er fordelt i fire

nokså vilkårlige seksjoner: a) allmennpraksis og nevrovitenskap, b) diagnostikk av pasienten med neurologisk sykdom, c) diagnostikk og behandling av vanlige neurologiske sykdommer og d) behandling av spesifikke kategorier av neurologiske sykdommer og pasienter. Bidragene er fra 50 ulike forfattere, de aller fleste fra Albany i New York, de øvrige også amerikanske. For lesere med et nært forhold til nevrofagene kan det være spennende å observere forskjellen i norsk og amerikansk tradisjon innen behandling og diagnostikk, men for målgruppen er dette en ulempe.

Mitt inntrykk er at kapitlene er av ganske ujevn kvalitet, og boken bærer preg av mangelfull redigering. Dette kommer til uttrykk på flere måter: Et godt kapittel som integrerer neurologisk undersøkelse og nevroanatomisk mangler, inndelingen i seksjoner er vilkårlig (det er ingen åpenbar forskjell på seksjon c og d, og det er få og mangel-

fulle illustrasjoner. Det siste gjelder både eksempler på bildediagnostikk og figurer som illustrerer sykdomsmekanismer.

Kildehenvisningen er sparsom og ikke knyttet til påstander i teksten. Dette gjør det vanskelig å kontrollere bakgrunnen for enkelte påfallende påstander, for eksempel at døden inntreffer innen 1–3 år hos pasienter med primær progressiv multipel sklerose. Som anbefalt lesing er det ofte oppført utdaterte oversiktsartikler, mer enn ti år gamle, til tross for stor faglig utvikling og flere mer oppdaterte oversiktsartikler. De ferskeste referansene er fra 2005, og forfatterne har ikke fått med seg viktige terapeutiske fremskritt. En leser som vil sette seg inn i den aktuelle problemstillingen om natalizumab ved multipel sklerose, avspises med: «at the moment of writing the potential of anti- α 4 integrin (tysabri) for the treatment of MS is undecided». Dette til tross for at fase 3-studiene ble publisert i mars 2006, to år før bokens utgivelse.

Etter mitt skjønn vil det norske læreverket *Nevrologi og nevrokirurgi* (1) være et bedre valg for allmennpraktikere, medisinstudenter og andre som ønsker en oppdatert lærebok i nevrofagene.

Trygve Holmøy

Nevrologisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Litteratur

1. Gjerstad L, Skjeldal OH, Helseth E, red. *Nevrologi og nevrokirurgi*. Fra barn til voksen. 4. utg. Nesbru: Forlaget Vett & Viten, 2007.

Menn, maskuliniteter og kjønn

Flood M, Gardiner JK, Pease B et al.

International encyclopedia of men and masculinities

704 s. Oxon: Routledge, 2007. Pris GBP 110
ISBN 978-0-415-33343-6

Denne omfattende, imponerende og nyttige oppslagsverket om menn, maskuliniteter og kjønn er ikke bare for oss som jobber med klinisk sexologi, men for alle kolleger som vil vite mer om menn. Med sine over 700 sider er det en svært omfattende bok som inneholder et stort antall henvisninger til internasjonal teoretisk og empirisk forskning om menn og maskuliniteter. Bidragsyterne er 260 frittstående forfattere, inkludert flere norske, og boken dekker en rekke felt, blant annet om menns helse, mannspolitikk, seksualitet, litteratur om menn, barndom og oppvekst, alderdom, kultur og geografisk ulikhet.

Boken er bygd opp alfabetisk etter temaer – alt fra en halv side til fire sider om hvert tema – noe som gjør den lett å slå opp i. Det er også en kort innledning om hvordan man skal bruke verket. Denne er

instruktiv og sier litt om hvor de forskjellige bidragene kommer fra. En liste viser hvordan bidragene er gruppert i hovedtemaer, som gjør det enkelt å slå opp etter det temaet man er interessert i. Etter hvert innlegg følger en referanseliste og en liste med henvisninger til hvor liknende temaer finnes i boken.

Helt siden professor Preben Hertoft ved Rikshospitalets sexologiske klinikk i København i 1989 kom ut med sin *Sexologisk opslagsbog* (1), har jeg savnet et liknende oppslagsverk med et så omfattende fokus på menn, seksualitet og maskulinitet.

Dette er en utmerket oppslagsbok for alle leger og annet helsepersonell med interesse for temaer som er relatert til menn, maskulinitet og kjønnsforskning.

Haakon Aars

Klinikk for psykisk helse
Institutt for klinisk sexologi og terapi
Aker universitetssykehus

Litteratur

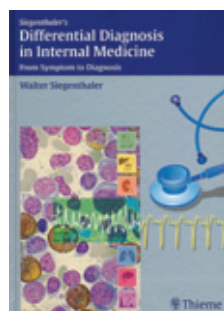
1. Hertoft P. *Sexologisk opslagsbog*. København: Hans Reitzels Forlag, 1989

Viktig indremedisinsk oversettelse

Siegenthaler W.

Differential diagnosis in internal medicine

From symptom to diagnosis. 1 104 s, tab, ill.
New York, NY: Thieme, 2006. Pris EUR 110
ISBN 978-3-13-142141-8

Professor Siegenthalers bok er velkjent for alle kolleger som har studert i Tyskland. Der har den i flere tiår dannet basis for undervisning i indremedisinsk diagnostikk og sykdomslære. Den ble første gang publisert i 1952 og er siden kommet i 19 opplag på tysk og er oversatt til ti språk. Nå er den kommet i engelsk utgave. Siegenthaler selv uttrykker håp om at boken vil finne sin plass i den engelskspråklige verden. Oversettelsen gjør selvfølgelig også at den er langt mer tilgjengelig for det bredere norske publikum.

Dette er ingen vanlig lærebok som tar utgangspunkt i de forskjellige sykdommer. Derimot inneholder den kapitler som omhandler de vanligste kliniske tegn og presentasjonsformer for sykdommer i organer. De første 12 kapitlene omhandler generelle emner som differensialdiagnoser, feber, smerte og ødem. Kapitlene 13–33 omtaler deretter tegn og sykdommer innen bloddannende system, hode og hals, lunge,

hjerne, mage og tarm, nyrer, hud og nevrologi. Til slutt kommer en grundig omtale av differensialdiagnoser basert på klinisk-kjemiske prøvesvar. Fargefotoer, tegninger og tabeller utgjør meget gode illustrasjoner. Teksten er godt skrevet og godt oversatt fra tysk.

Selv om boken er omfattende (1104 nummererte sider) og inneholder et vell av informasjon, kan den selvfølgelig ikke gå skikkelig i dybden innen det enkelte gren- og kvistområde. Samtidig er den forblyffende presis og nøyaktig innen hvert enkelt felt. Det skyldes opplagt et det er 34 bidragsytere som hver for seg er blant internasjonale eksperter. De fleste er fra Sveits, noen få fra Tyskland, og både Danmark og Canada er representert.

Bokens røde tråd er at den enkleste og vanligste forklaringen som oftest er den rette. Den fører seg dermed inn i en tradisjon innen medisinen som ble formulert godt av Osler og som senere har dannet basis for andre kjente bøker som *Davidson's principle and practice of medicine* (1). I forordet sier professor Gotto fra Cornell University det slik: «Thus, physicians should not expect to see a zebra when confronted with a horse, but they should be able to recognize a zebra on the rare occasion that it makes an appearance.»

Mange vil nok spørre seg om det er behov for bøker av denne typen? Og mange vil også stille spørsmål om hvilke leger som skal lese dem? Indremedisinen utvikler seg stadig og i mange år har man sett en fragmentering av indremedisinen, der behovet for den bredere kliniske tilnærming til den enkelte pasient har hatt vanskelige kår. Mange har hatt tro på at indremedisinen langt på vei kan reduseres til et teknisk fag der det kliniske skjønn kan erstattes med bildediagnostikk og klinisk-kjemiske prøver. Flere ser nå at pendelen er på vei til å svinge i motsatt retning. Kliniske skjønn, god anamnese og klinisk undersøkelse verdsettes mer og mer.

For alle som ønsker å lære klinisk praksis vil denne boken være et meget nyttig hjelpemiddel. De som har lest den, vil være meget godt rustet til å møte pasienten sin på en god måte. Bare ved kombinasjon av et godt klinisk skjønn og like godt spesialisert, teknisk spisset helsevesen kan vi møte de store utfordringene som indremedisinen står ovenfor. Boken kan trygt anbefales til et stort spekter av klinikere, fra allmennmedisinere til grenspesialister.

Knut Erik A. Lundin

Medisinsk avdeling
Rikshospitalet

Litteratur

1. Haslett C, Chilvers ER, Boon NA et al. *Davidson's principle and practice of medicine*. 20. utg. Oxford: Churchill Livingstone, 2006.